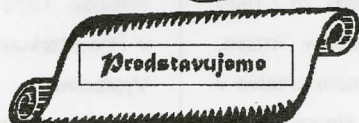

FÓRUM ARCHIVÁROV

----- Roč. XI č.5 -----

----- Máj 2000 -----

Archivári v okrese Prievidza

Vznik prvého okresného archívu v Prievidzi sa datuje dňom 1. februára 1953 a prvým archivárom bol Ľudovít Chikán /nar. r. 1892/. Jeho zásluhou boli zabezpečené priestory v budove piaristického kláštora v Prievidzi. Ešte v tom istom roku, v septembri, bol do funkcie okresného archivára menovaný Michal Tulík. V odbornej archívnej činnosti sa sústredil na preberanie archívnych dokumentov okresnej proveniencie z oblasti štátnej správy a samosprávy. Priestory v budove bývalého piaristického kláštora boli vlhké a nevyhovovali uloženiu archívnych dokumentov. V roku 1956 bol okresný archív presťahovaný do budovy na ulicu 29. augusta, do bývalého rodinného domu Dr. Jána

Žirku /bývalého riaditeľa gymnázia v Prievidzi/. Prievidzský archív patril množstvom archívneho materiálu medzi najbohatšie, ale sprístupňovacie práce, vzhľadom na to, že pozostával z jedného pracovníka, značne zaostávali. V novembri 1958 počas aktívnej činnosti Michal Tulík zomrel ako 53-ročný.

1. júla 1958 bol za okresného archivára menovaný Ján Havalda, ktorý onedlho - 31. októbra 1958 pracovný pomer v archíve ukončil. Po ňom prebral funkciu okresného archivára štátny zamestnanec ONV v Prievidzi Jozef Vestenický. Už 1. novembra 1959 nastupuje za okresného archivára Marek Celáry, avšak opäť nie na dlho, len do 2. mája 1962. Počas uplynulých

rokov boli písomnosti usporiadané do 50 fondov. Od 1. januára 1961 už v okresnom archíve pracujú 2 archívári, ako posila nastúpil Jozef Bilčík, predtým archívár Štátneho archívu v Bojniciach.

Jozef Bilčík, narodený 26.2.1930 bol absolventom Gymnázia v Tmave. Ešte počas práce v Štátnom archíve v Bojniciach diaľkovo študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor archívnictvo. Štúdium ukončil štátnymi skúškami v roku 1962. Aktívne ovládal nemecký a ruský jazyk a pasívne maďarský, francúzsky a latinský jazyk. V okresnom archíve pracoval viac ako 15 rokov. Začínal ako samostatný archívny pracovník, od 1.11.1967 postúpil do funkcie vedúci okresného archívu pri ONV v Prievidzi a 1.10.1968 bola funkcia vedúceho premenovaná na riaditeľa.

Svoju pozornosť i pozornosť spolupracovníkov zameral nielen na prevzatie písomností, ale najmä na ich sprístupňovanie formou inventárov, katalógov a tematických súpisov archívnych dokumentov. Sprístupnil dôležité fondy z hľadiska ich využívania bádateľmi: Okresný úrad v Prievidzi, 1923 - 1945, Obvodné a obecné notárske úrady v okrese, 1871 - 1945,

Zväz baníkov v ČSR, skupina v Handlovej, 1929 - 1939, Okresná hasičská jednota v Prievidzi, 1923 - 1951, Roľnícka komora v Prievidzi, 1942-1947, Miestny spolok Československého červeného kríža v Prievidzi, 1919 - 1933, Finančné úrady v Prievidzskom okrese, 1919 - 1950. Vypracoval skupinové inventáre ľudových škôl, stredných škôl, národných škôl a osemročných stredných škôl. Bol členom historicko-dokumentačnej komisie pri Zväze protifašistických bojovníkov, pre ktorú spracoval súpis archívnych dokumentov k SNP. Jozef Bilčík vypracoval štúdiu „Vývoj školstva na Slovensku“, ktorá sa stala základom Smerníc MV SR pre spracúvanie fondov škôl v štátnych archívoch. Zostavil monografiu závodu Carpathia k 100. výročiu jeho založenia a uverejňoval príspevky vo viasivednom zborníku „Horná Nitra“. Bol lektorom na školeniach o spisovej manipulácii všetkých typov závodov, škôl a organizácií, usmerňoval kronikárov pri spracúvaní záznamov a spolupracoval s kultúrnymi zariadeniami pri výstavnickej a prednáškovej činnosti z regionálnych dejín. K 1. januáru 1969 personálny stav okresného archívu tvorili už traja pracovníci.

Jozef Bilčík ukončil pracovný pomer v Štátnom okresnom archíve v Prievidzi 21. septembra 1976.

V auguste 1961 sa Okresný archív v Prievidzi opäť sťahoval, tentoraz do priestorov Bojnického zámku, ktoré boli uvoľnené Štátnym archívom v Bojniciach, ktorý bol prevezený do Nitry. Ani tieto priestory neboli vyhovujúce, boli chladné a vlhké. V roku 1970 sa Okresný archív opäť sťahoval do jednoposchodovej budovy v rohu Námestia 4. apríla v

Prievidzi. Táto budova predtým patrila Poľnohospodárskemu nákupnému závodu a bola opäť priestorovo a klimaticky nevyhovujúca.

V roku 1977 sa stala riaditeľkou Štátneho okresného archívu v Prievidzi Jozefína Svítková, ktorej zásluhou bola postavená nová účelová budova, ktorej 1. časť bola skolaudovaná v roku 1979. V tomto bode nastáva nová kapitola dejín okresného archívniectva.

Mgr. Danica Simanová

Zo sveta

E
C
P
A

**Digitalizácia
ako metóda ochrany?**

**Hartmut Weber
Marianne Dórr**

Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie

Členovia

Pieter J. D. Drenth
Royal Netherlands Academy of Arts
and Science

Klaus-Dieter Lehman
Die Deutsche Bibliothek

Fernanda Maria Campos
National Library of Portugal

Jean Favier
Bibliothèque nationale de France

Inge Jonsson
Swedish Academy of Letters, History
and Antiquities

Michel Jouve
Université Michel de Montaigne,
Bordeaux III

Eric Ketelaar
State archives of the Netherlands

Birger Ljungstrom
Munksgaard International Publishers

Adam Manikowski
National Library of Poland

Geoffrey Martin
University of Essex

Jack Meadows
Loughborough University of Tech-
nology

Trudy Peterson
Open Society Archives

Hans Rütiman
Commission on Preservation and
Access, Washington, D.C.

Margarita Vázquez de Parga
Archives y bibliotecas A.I.E

Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie (The European Commission on Preservation and Access – ECPA) bola oficiálne vytvorená ako nezisková nadácia v marci 1994, aby presadzovala, rozvíjala a podporovala spoluprácu medzi knižnicami, archívmi a príbuznými organizáciami v Európe na zabezpečenie ochrany publikovaných a dokumentárnych záznamov vo všetkých formátoch a zlepšenie prístupu ku kultúrnemu a intelektuálnemu dedičstvu.

Sekretariát ECPA sa nachádza v Kráľovskej holandskej akadémii umení a vied v Amsterdame a jej prvým predsedom je profesor Pieter J. D. Drenth, prezident tejto Akadémie. Profesor Klaus-Dieter, riaditeľ Nemeckej knižnice, je jej vicepredsedom.

European Commission on Preservation and Access
Trippenhaus * Kloveniersburgwal 29
P.O. Box19121 * 1000 GC AMSTERDAM * The
Netherlands
tel. + + 31-20-5510 839 * fax + + 31-20-6204 941
email: ECPA@BUREAU.KNAW.NL
<http://www.library.knaw.nl/epic/ecpatex/welcome.htm>

Vydané v roku 1997 Európskou komisiou pre ochranu a sprístupňovanie, Amsterdam a Komisiou pre ochranu a sprístupňovanie, Washington, DC.

Preklad z „Digitalisierung als Mittel der Bestandserhaltung? Abschlußbericht einer Arbeitsgruppe der Deutschen Forschungsgemeinschaft.“ *Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie*, 44. Jg., Heft 1, 1997, S. 53-76.

V Európe distribuuje sekretariát ECPA (pozri horeuvedenú adresu). Vo všetkých ostatných krajinách distribuuje Komisia pre ochranu a sprístupňovanie, 1400 16th Street,

NW, Suite 740, Washington, DC 20036-2217.

* Papier použitý na túto publikáciu spĺňa minimálne požiadavky Amerického Národného štandardu pre Informačné vedy – Stálosť papiera pre tlačené knižničné materiály ANSI Z39.48-1992.

© Autorské práva 1997 Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie. Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť reprodukováaná ani prepísaná v akejkoľvek forme bez súhlasu vydavateľa. Súhlas na reprodukovanie pre nekomerčné účely, vrátane edukačných potrieb, súkromného štúdia alebo výskumu bude udelený.

Digitallzácia ako metóda ochrany?

Záverečná správa pracovnej skupiny

Deutsche Forschungsgemeinschaft

Hartmut Weber

Landesarchivdirektion Baden-Württemberg,

Stuttgart

Marianne Dörr

Bayerische Staatsbibliothek, München

Anglický preklad

Andrew Medlicott

Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie,

Amsterdam

Komisia pre ochranu a sprístupňovanie,

Washington

Júl 1997

Pre Slovenský národný archív v Bratislave

preložil Ing. Jozef Hanus, CSc.

august 1999

Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie

d'akuje za finančnú podporu nasledovným inštitúciám a organizáciám

Bayerische Staatsbibliothek, Bibliothèque nationale de France, British Library, Bundesarchiv, Die Deutsche Bibliothek, Koninklijke Bibliotheek, Marianne and Marcus Wallenberg Foundation, Ministry of Education, Culture and Science of the Netherlands, National Archives of Denmark, National Archives of Finland, National Archives

of Ireland, National Archives of Norway, National Library of Ireland, National Library of Norway, National Library of Norway, National Library of Poland, National Library of Scotland, National Library of Wales, National and University Library of Iceland, National and University Library of the Republic of Slovenia, Royal Library of Denmark,

Predhovor

Digitalizácia je bezpochyby problematikou, ktorá v súčasnosti viac ako čokoľvek iné fascinuje a priťahuje zodpovedných pracovníkov z oblasti ochrany dokumentov a fondov v archívoch a knižniciach. Možnosti sa zdajú byť neobmedzené, výhody sú zjavné a zo všetkých strán je tlak na využívanie nových médií na účely konzervovania a ochrany – niekedy v takom rozsahu, že na digitalizáciu sú navrhnuté fondy, ktoré boli predtým určené na mikrofilmovanie alebo konzervovanie.

Avšak pre manažérov v oblasti ochrany je digitalizácia „vlakom v rúchu baránka“. Ako zaobchádzať – z pohľadu ochrany a konzervovania – s nosičom alebo médiom, ktoré je notoricky nestále a pre ktoré je 10 rokov dlhá doba? Aký zmysel má spoliehať sa na takúto techniku, keď sa obávame o uchovanie papierových materiálov postupne degradujúcich v priebehu 100 alebo 200 rokov?

Uprostred tohto celého nadšenia z potenciálnych nových nosičov je nie vždy ľahké mať pevne na pamäti všetky výhody i nevýhody týkajúce sa danej problematiky.

Nemecká výskumná asociácia /Deutsche Forschungsgemeinschaft - DF/ sa aktívne zúčastňuje na konzervovaní a ochrane výskumných materiálov. Pri udeľovaní grantových peňazí na projekty zastáva názor, že pri konzervovaní a ochrane by mal byť mimoriadny potenciál digitalizácie pre sprístupnenie materiálov kombinovaný so stabilitou mikrofilmu pre dlhodobé uloženie a uchovanie. Súčasná štúdia bola objednaná na preskúmanie vzťahu medzi týmito dvomi metódami a na stanovenie spôsobu, ako by sa tieto dva postupy dali výhodne kombinovať. Výsledkom bola podrobná správa o technických požiadavkách a výhodách používania mikrofilmu ako základu pre digitalizáciu, ktorá ukazuje akým spôsobom sa dá využiť to najlepšie z oboch spôsobov

a dosiahnuť ako optimálne sprístupnenie tak zároveň aj maximálnu ochranu.

Táto správa bola zverejnená v nemčine na jeseň roku 1996 na Internete a bola publikovaná v januári 1997. Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie je rada, že môže vydať anglický preklad tejto štúdie, ktorý pomôže široko sprístupniť jej výsledky mimo nemecky hovoriaceho sveta. Komisia by rada poďakovala Deutsche Forschungsgemeinschaft za jej

spoluprácu a autorom, Dr. Hartmutovi Weberovi a Dr. Marianne Dörrovej, ako aj prekladateľovi Andrewovi Medlicottovi za ich prácu na anglickej verzii.

Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie dúfa, že táto publikácia prispeje k rozvoju vyvážených stratégií mikrofilmovania a digitalizácie. Ako vždy, sú vítané poznámky a pripomienky, ktoré môžete adresovať sekretariátu komisie.

Európska komisia pre ochranu a sprístupňovanie
Amsterdam, júl 1997

ÚVOD

Noviny, knihy, rukopisy a archívne dokumenty boli po desaťročia za verejné prostriedky snímané na film, aby sa chránili pred endogénnym rozkladom papiera alebo inými príčinami poškodenia, ktoré ohrozuje knihy a archívne dokumenty, a aby sa zabezpečila trvanlivosť informácií, ktoré obsahujú. Pre potreby používateľov sú namiesto ohrozených materiálov vyrábané a poskytované duplikačné mikrofilmy. Pretože rozklad kníh a dokumentov rýchlo postupuje, spoločná

štátna federálna pracovná skupina v Nemecku, v súčinnosti s konferenciou organizovanou ministrami kultúry nemeckých spolkových štátov, doporučila ďalšie rozšírenie mikrofilmovania. Hektický vývoj sieťovej a dátovej techniky a ich neustále sa zlepšujúce schopnosti na prenos obrazu dokumentov otvára cestu k novým formám využívania. Víťazné ťaženie Internetu a cesta virtuálnych digitálnych knižníc ponúkajúcich všestranný a rýchly

prístup vysokej kvality k dokumentom musia byť v budúcnosti zabudované do koncepcie všetkých programov ochrany a uchovávanía dokumentov. Majúc na pamäti tieto skutočnosti, navrhol v lete roku 1995 podvýbor DF zodpovedný za otázky ochrany zostavenie pracovnej skupiny na prejednanie otázok digitalizácie, najmä digitalizácie mikrofilmov. Táto skupina sa skladala z knihovníkov, archivárov a technických odborníkov, ktorí pracujú v súčasnosti v tejto oblasti. Jej úlohou bolo preskúmať požiadavky na zaistenie kvality a možnosti a obmedzenia nových postupov.

Pracovná skupina bola zvolaná v novembri 1995 za predsedníctva Dr. Hartmuta Webera /Landesarchivdirektion Baden - Württemberg, Stuttgart). Jej ďalšími členmi boli: Profesor, Dr. Hans Bohrmann (Institut für Zeitungsforschung, Dortmund); Werner Clausnitzer (MS-Mikrofilm Opical Disc GmbH, Wuppertal); Dr. Marianne Dörrová (Bayerische Staatsbibliothek, Munich); Dipl. Kfm. Martin Fock-Althaus (Zeuschel GmbH, Tübingen); Leo Otte (Classen-Papertronics KG - Convertronics, Essen); dr. Hartmut Storp (Dr. Storp Consulting, Ahrensburg).

Stredobodom pozornosti práce skupiny bol prieskum technického stavu digitalizácie mikrofilmu a zmien kompatibility mikroforiem a digitálnych foriem dokumentov. Vykonali sa skúšky snímania na film a digitalizácia so štandardizovaným skúšobným materiálom ako aj ich vyhodnotenie. Skupina predpísala minimálne doporučené normy pre tlačovú kvalitu mikroforiem (materiál, kvalita zobrazenia a organizácia snímania), aby sa dala bez problémov vykonať ich digitalizácia. Stanovila aj požiadavky na digitalizáciu v najvyššej kvalite ako ukazovateľ kvality pre kvalitnú reprodukciu rukopisov, pretože tento ukazovateľ kvality sa používa ako kvalitatívna norma pre mikrofilmovanie. Navyše, okrem široko rozšíreného čiernobieleho filmu a dvojtónovej digitalizácii boli tiež zvažované možnosti digitalizácie farebných filmov. Ďalej sa diskutovalo o spracovaní mikrofilmu a o programovom ako aj prístrojovom vybavení pre kontrolu kvality a využívania údajov. Ústrednou témou digitalizačných projektov boli životne dôležité otázky bezpečnosti a migrácie údajov (ich bezpečný prechod na inú platformu). Vo všetkých fázach sa uvažovalo aj o ich finančnej náročnosti. Na základe zistení pracovnej skupiny

bola odvodená stratégia pre zavedenie digitalizácie do projektov na ochranu a sprístupnenie fondov: mikrofilm má neustálu prednosť ako záznamové a úložné médium na základe kvality a „preverená budúcnosťou“. Digitálna forma s jej výhodami rýchleho a diaľkového prístupu by sa mala využívať ako médium pre najvyššie dokumenty v kvalite závisiacej na zamýšľanom využití. Priama digitalizácia môže dosiahnuť vyššiu kvalitu len v niektorých prípadoch.

Nasledujúca záverečná správa pod titulom „Digitalizácia ohrozených knižničných a archívnych materiálov“ bola kompilovaná autormi H. Hauxom a M. Fock-Althausovou s podporou všetkých členov pracovnej skupiny. Bola dokončená v roku 1996. Dokumentuje stav vývoja a ponúka odporúčania, ktoré majú slúžiť ako technické a organizačné vodítka pre projekty filmovania a konverzie na iné formy. Pracovná skupina si je vedomá, že rýchly vývoj techniky v tejto oblasti znamená, že tvrdenia obsiahnuté v tejto správe nebudú mať dlhú platnosť. Avšak problematika, ktorá je tu preberaná, pokrýva oblasť digitalizácie v celej jej zložitosti a môže poslúžiť ako modelový vzor pri príprave projektu

tam, kde to bude vhodné.

1. Mali by sa ohrozené knihy a archívne dokumenty mikrofilmoveť alebo digitalizovať?

Konverzia poškodených alebo ohrozených kníh a archívnych fondov je účinným a ekonomickým prostriedkom konzervovania. Navyše, oproti opatreniam na ochranu alebo reštaurovanie originálu, prenos ohrozených informácií na nosič odolný voči starnutiu môže tiež slúžiť ako prostriedok širšieho a lepšieho prístupu k danej informácii.

Prenos obrazu ohrozeného archívneho alebo knižničného materiálu na iný nosič /médium/ za účelom jeho ochrany a/alebo trvalého nahradenia originálneho nosiča ohrozeného degradáciou vyžaduje systémy, ktoré poskytujú počas veľmi dlhej doby najvyššiu možnú kvalitu reprodukcie, dostupnosť a prístupnosť ako aj hospodárnosť. Mikrofilm má výhodu, v porovnaní s ostatnými modernými informačnými nosičmi, že tento materiál nepodlieha žiadnym zásadným technickým premenám a je teda „preverený budúcnosťou“. Informácia, uložená v analógovej forme, je priamo dostupná ľudskému oku s relatívne malým úsilím. Vzrastajúca kompatibilita

mikrofilmovacích systémov na národnej a medzinárodnej úrovni zabezpečuje ich prístupnosť bez ohľadu na hranice. Mikroforma sa dá vyrobiť, duplikovať a distribuovať hospodárne. Mikrofilmové systémy sa môžu kombinovať so systémami na elektronické spracovanie údajov /EDP – electronic data processing/. Avšak mikrofilm môže byť efektívne digitalizovaný mikrofilmovými skenermi. Schopnosť hospodárnej digitalizácie mikrofilmu z neho činí konštantne kompatibilné médium s kvalitatívnymi rezervami, ktoré sa v budúcnosti ešte oplatí za predpokladu očakávaných zlepšení v kvalite reprodukcie a ekonomickej prijateľnosti.

Ako analógový nosič odolný voči starnutiu, ktorého prístupnosť sa dá udržiavať s relatívne malými nákladmi počas dlhého obdobia, a ktoré stále zostáva k dispozícii na ďalšie spracovanie v digitálnych systémoch, mikrofilm má svoje miesto vo svete digitálnych nosičov. Mikrofilm ako vysoko kvalitný medzistupňový nosič na uloženie ponúka nové a atraktívne metódy a úrovne prístupu ku knihám a archívnym dokumentom pomocou digitálnych prístupových systémov.

Z uvedených dôvodov je múdre ohrozené materiály najprv nafilmovať

na mikrofilm a potom digitalizovať zo získaného mikrofilmu. Takéto tvrdenie je oprávnené aj z finančných dôvodov, dokonca aj vtedy, keď jediným dôvodom je digitalizácia materiálu na zabezpečenie novej úrovne jeho sprístupňovania a využívania. Aj za týchto podmienok mikrofilm, ako kompatibilný nosič pre dlhodobé uloženie, potvrdzuje oprávnenosť prostriedkov investovaných na jeho prípravu a manipuláciu. Takýmto spôsobom sa dá vyhnúť obrovským nákladom na prenos údajov a časté technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie čitateľnosti v prostrediach nových systémov u materiálov dostupných len v digitálnej forme.

Ak sa má originálny materiál digitalizovať priamo, je dôležité mať na pamäti, že ďalší účel takéhoto uloženia a spracovania v digitálnej forme sa nesmie dosiahnuť na úkor nedostatočnej kvality reprodukcie, straty údajov po krátkom používaní alebo nedostatkom kompatibility, nedostatočnou životnosťou informačného nosiča alebo prístrojového vybavenia. Súčasťou konštrukcie celého systému by mal byť program špecifikujúci technické a organizačné kroky, ktoré je potrebné vykonať pri pravidelnom prechode na nový systém,

a ktoré sa musia neustále zdokonaľovať. Aj tu musí mikrofilm ako informačný nosič hrať svoju úlohu. V zásade je možné naexponovať digitálne údaje na mikrofilm. Avšak na rozdiel vyhlásení, ktoré sa tu a tam objavujú v profesionálnej literatúre, takéto prenosy informácií – teda naexponovaním digitálnych údajov na mikrofilm, ktorý by potom slúžil ako analógový nosič pre dlhodobé uchovávanie – znamená značné zníženie kvality. Mikrofilm, ktorý by bol vyrobený takýmto spôsobom, sa dnes nedá použiť na digitalizáciu so zárukou prijateľných výsledkov. Úplná kompatibilita analógových a digitálnych foriem pre uchovávanie informácií totiž zatiaľ ešte neexistuje.

2. Požiadavky na kvalitu mikrofilmu a jeho organizácia vzhľadom na možnosť jeho digitalizácie

2.1 Voľba a kvalita filmu

Ako pri príprave, tak aj pri vyhotovovaní mikrofilmov by sa mala brať do úvahy možnosť neskoršej digitalizácie mikrofilmu. Zatiaľ čo v oblasti materiálov a techniky je len niekoľko zvláštnych požiadaviek, ktoré prekračujú bežné pravidlá a požiadavky, sú tu ďalšie dodatočné

záležitosti v oblasti organizácie mikrofilmu, o ktorých by sme sa mali určite zmieniť.

Na mikrofilmovanie materiálov s vysokým kontrastom, ako sú texty, perovky, výkresy a rytiny, sa dá použiť celé spektrum panchromatických filmov typu AHU (s antihalačnou vrstvou) na polyesterovej podložke. V ostatných rokoch boli tieto filmy tiež optimalizované z hľadiska digitalizácie. Na druhej strane mikrofilmovanie na poltónový mikrofilm ako napr. Kodak 2468 alebo 3468, je najvhodnejšie pre predlohy s väčším rozsahom šedých poltónov (so spojitou tonalitou) ako sú knihy obsahujúce fotografické reprodukcie alebo farebné materiály, ktoré je potrebné nafotografovať na čiernobiely film. Takto sa vyrobí film pozitívnej polarizácie. Zodpovedajúce zlepšenie v kvalite poltónového obrazu sa dosiahne tiež pri špeciálnom spracovaní mikrofilmov typu AHU.

Reprodukčná kvalita a najmä rozlišovacia schopnosť mikrofilmových systémov spravidla ďaleko prekračuje tieto parametre dosahované pri digitalizácii obrazov; napriek tomu však mikrofilmovanie vyžaduje pozornosť čo sa týka správneho osvetlenia a expozície, ako aj optimálnej čitateľnosti (optického rozlíšenia). Tieto závisia na

optických vlastnostiach mikrofotogra -
fickej kamery a správneho nastavenia
celého snímacieho systému. Je
dôležité zabezpečiť najvyššiu možnú
kvalitu originálneho „matričného“ filmu
(„master“ negatív, prvý negatív),
pretože treba mať na pamäti zhoršenie
obrazu pri prenose z originálneho
mikrofilmu na duplikačný film (film
druhej generácie), ktorý sa vyhotovuje
pre pracovné účely. Smernicou je tu
index kvality (QI – Quality Index) 8
(vyššia kvalita) v Dodatku C
medzinárodnej normy ISO 6199.
Zameraním sa na výšku malého
písmena „e“ v tlačených materiáloch
(zodpovedajúcu v rukopisoch dvojná-
sobnej šírke písmen ako „e“, „l“, „g“ a
„f“) dospejeme ku vzorcu $QI = a \times h$,
kde a je číslo rozlíšenia testovacieho
obrazca č. 2 tejto ISO normy udané
v čiarových pároch na milimeter
(lp/mm) a h je výška malého písmena
„e“. Mikrofilmové systémy, ktoré
poskytujú hodnotu 120 lp/mm a vyššie
v strede a na okraji obrazu všeobecne
splňajú túto normu.

Čo sa týka druhu mikroforiem,
jednoznačne sa dáva prednosť 35 mm
filmu v kotúčoch na vyhotovenie
matričného filmu ako východzieho
materiálu pre digitalizáciu. Veľkosť jeho
zobrazenia zaručuje dostatočnú

kvalitatívnu rezervu, dokonca aj
u obtiažnych materiálov, až do veľkosti
60 x 80 cm. Pre normálny komerčný
film sa spravidla odporúča dĺžka 65 m
alebo 30.5 m s tým, že dlhší kotúč sa
ľahšie spracováva, pretože vyžaduje
kratší prípravný čas. Oveľa lepšie
výsledky sa dosahujú pri digitalizácii
negatívneho než pozitívneho filmu.
Digitalizácia by sa mala vykonávať
z kópie najnižšej novej generácie.
Pretože matričný film sa používa na
uchovanie informácie pre konzervačné
účely a nemôže sa priamo používať na
iné účely, mala by sa digitalizovať
kópia vyhotovená z originálneho
mikrofilmu na halogenido-striebornom
filme s negatívnym obrazom pomocou
inverzného duplikačného filmu (DDP –
Direct-Duplicating-Print-Film). V zásade
je však možné digitalizovať
i diazofilmové kópie. Vždy sa vyžaduje
snímanie na film s využitím značiek
/blipov/ ako účinná pracovná metóda
u mikrofilmových skenerov. Je tiež
možné digitalizovať mikrofiše. Avšak
menšie obrazové pole má za následok
nižšiu kvalitu reprodukcie originálov
s väčšími rozmermi. Digitalizácia
mikrofišov vyžaduje tiež väčší počet
pracovníkov. Kladie väčšie požiadavky
na programové vybavenie, čo predlžuje
čas a teda náklady v porovnaní s

prácou s mikrofilmom v kotúčoch, ktorá sa dá vo veľkej miere automatizovať. Platí však aj opak, že pokiaľ sa jedná o vybrané časti materiálov a nie o rutinnú digitalizáciu celého materiálu, môže byť aj použitie mikrofiši finančne výhodné.

Základným predpokladom pre dosiahnutie najlepších výsledkov digitalizácie je bezchybný film. Hustota mikrofilmu, rozlíšenie a hustota závoja musia minimálne spĺňať príslušnú ISO normu. Mali by sa tiež odstrániť možné skreslenia, pretože sa pri digitalizácii nedajú korigovať, ďalej nedostatočná priesvitnosť a iné nedostatky originálneho matričného filmu. Mali by sa odstrániť aj tieňe v záhyboch kníh, pretože tieto sa dajú odstrániť len v obmedzenom rozsahu a s doplnkovými prostriedkami.

2.2 Postup snímania na mikrofilm

Všetky dodatočné úpravy mikrofilmových skenerov zvyšujú náklady. Preto materiály, ktoré sa majú nasnímať, by mali byť čo najviac v jednotnej forme. Preto treba venovať pozornosť nasledovným záležitostiam:

a. Faktor zmenšenia

Ideálne by sa mal zvoliť jeden faktor zmenšenia pre celý projekt snímania

na mikrofilm, ale za každých okolností aspoň pre jeden a ten istý film. V prípade potreby by sa mal snímaný materiál zoradiť podľa veľkosti. Pri digitalizácii sa obraz zväčší do veľkosti pôvodnej predlohy. U väčšiny grafických formátov môže obraz hlavičky súboru obsahovať podrobnosti o zvolenom rozlíšení a celkovom počte obrazových bodov (pixelov). Ak to bude nutné, môžu sa tieto údaje využiť prehliadacím programom na rekonštrukciu a inkáciu veľkosti pôvodnej predlohy.

b. Umiestnenie snímaného materiálu

Všetok materiál by mal byť umiestnený na snímací stôl rovnakým spôsobom. Toto umiestnenie sa nesmie na filme meniť. Materiál by mal byť umiestnený v strede čelnej hrany snímacieho stola. Ak to nie je možné, mal by byť umiestnený v strede stola a ceruzkou alebo inou značkou by mala byť vyznačená jeho správna poloha.

c. Vyrovnávanie materiálu

Vyrovnávanie materiálu by malo zodpovedať požadovanému vzhľadu na obrazovke a materiál by mal teda byť čitateľný, t.j. umiestnený horizontálne. Otáčanie inak umiestnených obrazov je ďalším nákladovým faktorom digi-

talizácie. Knihy a dokumenty by mali byť v zásade filmované v polovičných krokoch v súhlase s obrazovým vzorom 2A normy ISO 6199. Väčšie knihy a noviny by mali byť nasnímané po celých krokoch /na plné políčko/ v súlade s obrazovým vzorom 2B spomenutej normy. Zmeny umiestnenia obrazu a krokov by sa nemali vykonávať v rámci jedného filmu.

Ak sa má na obrazovke zobraziť len jedna strana, musí sa tento fakt brať do úvahy už pri mikrofilmovaní. Neskoršie – digitalizáciou vykonávané rozdeľovanie nasnímaných dvojstrán vedie k ďalšiemu zvyšovaniu nákladov, pretože súčasné bežné digitalizačné programové vybavenie túto funkciu bežne neobsahuje, a preto bude potrebné túto zmenu urobiť neskôr ako ručne vykonávanú operáciu.

d. *Kontrast medzi pozadím a snímaným materiálom*

Kontrast medzi pozadím a materiálom, ktorý sa má nasnímať na mikrofilm by sa mal zvýšiť tým, že sa použije rovnaké a tmavé pozadie.

Venovať pozornosť uvedeným bodom (b, c, d) je nevyhnutné pre potreby väčšej automatizácie a teda aj ekonomickému snímaniu materiálov z celkového digitalizovaného obrazu.

Odstránenie okrajových oblastí obrazu neprospieva len ku kvalite optického obrazu, ale aj k zníženiu objemu uložených informácií.

2.3 Organizácia a dokumentácia mikrosnímkovania

Ako je to obvyklé pre konzervačné /zabezpečovacie/ mikrosnímkovanie, každý film by mal začínať nejakou úvodnou sekvenciou. Táto by mala jasne identifikovať každý film, vrátane jeho jedinečného čísla, relevantných údajoch o vlastníkoch, obsahu, snímacom postupe mikrofilmovania (faktor zmenšenia a mierka) a testovací obraz s informáciami o čitateľnosti a reprodukcii poľtónových predlôh podľa normy DIN alebo ISO. Mohlo by tiež byť vhodné prejednať s firmou, ktorá vykonáva digitalizáciu, otázky identifikácie filmu takým spôsobom, ktorý sa dá strojovo ovládať a umožňuje tiež možnosť prídania ďalších údajov.

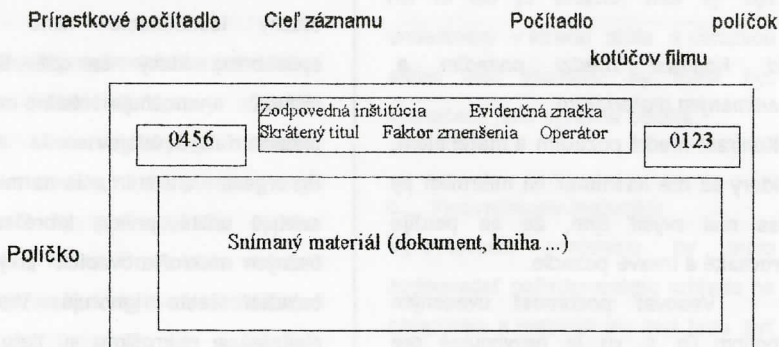
Pri organizovaní snímania na mikrofilm existujú určité prvky, ktoré sa pri bežných mikrofilmovacích projektoch bohužiaľ často ignorujú. V prípade digitalizácie mikrofilmu sú tieto prvky ešte dôležitejšie. Sú to prírastkové počítadlá, rozdelenie filmu na sekcie indikačnými návestnými listami,

umiestnenie značiek polí (blipov) a dokumentácia postupu mikrofilmovania. Rozčlenenie filmu čitateľnými značkami na snímanom materiáli, priebežné číslovanie, značky a príslušné ukazovatele v obrazovom poli (pozri obr. 1) spolu s konzistentnou dokumentáciou tohto členenia podstatne uľahčuje indexáciu pre vyhľadávanie a ďalšie spracovanie a vedie tiež k zníženiu nákladov. Tak ako je možné použiť jednu značku (blip), ktorá v spojení s priebežným počítadlom obyčajne postačuje na identifikáciu individuálneho políčka, rovnako je možné použiť skupinu alebo sekvenciu značiek (blipov). Tento aspekt je zvlášť dôležitý vo vzťahu k organizácii údajov, t.j. presnosti prístupu a vyhnutiu sa nadmernému

otáčaniu množstva strán /listovaniu/ na obrazovke. Jeho veľká cena ospravedlňuje malé zvýšenie nákladov potrebných pri príprave a snímaní materiálu.

Prostriedky pridelené na štrukturovanie informácií závisia na povahe snímaného materiálu a druhu využívaniu, na ktorý sa vyhotovuje. Je celkom jasné, že nemá zmysel premietiť na obrazovku 300 stranovú knihu bez ďalšieho delenia a štrukturovania. Vo všetkých prípadoch materiál, ktorý sa má mikrofilmoveť, vyžaduje de facto intenzívnejšie indexovanie, ktoré slúži tiež na uľahčenie študijnej práce s mikrofilmom; doba a teda nároky na personálne a ekonomické dôsledky sa nesmú podceňovať.

Obrázok 1. Umiestnenie identifikačných materiálov pre mikrosnímkovanie

2. 4. Návrhy pre výber systému

Kvalita reprodukcie zásadne závisí na inštalácii vhodného zariadenia pre mikrosnímkovanie. Požiadavka, ktoré boli popísané, v zásade splňujú moderné planetárne kamery, ktoré garantujú rozlíšenie minimálne 120 čiar/mm po celej ploche obrazovky. Vybavenie by malo tiež zahŕňať nasledovné prvky: automatické zaostrovanie; automatické riadenie osvetlenia v závislosti na snímanom materiáli; možnosti otáčania snímacej hlavy kamery; nastaviteľnosť osvetlenia /lámp/ (napr. na osvetlenie záhybov v chrbte knihy); zobrazenie obrazového poľa; nastavenie maskovania obrazu; automatické nasvietenie značiek (blipov); priebežné číslovanie. Pre snímanie kníh a archívnych materiálov by malo zariadenie poskytovať optimálne výsledky so stupňom zmenšenia medzi 8 až 24. Z hľadiska ochrany by mala mať planetárna kamera zariadenie na ochranu knižných väzieb a knižných dosiek, ako je dvojdielna knižná kolíska s dostatočne otvorenou sklenenou doskou s nastaviteľným prítlakom, aby sa mohli bez poškodenia snímať ťažké a veľkorozmerné zväzky kníh.

Pretože na digitalizáciu sa bežne používajú filmy druhej generácie (prvá

kópia), je potrebné zdôrazniť, že takéto film by mal byť strieborno-halogenidový duplikačný film rovnakej polarítity (DDP – priamy duplikačný film), a že duplikovanie (kopírovanie) by sa malo vykonávať na kopírovačom zariadení s vysokou kvalitou (ktoré pracuje vo vákuu a s paralelne vedenými filmovými pásmi), aby sa strata rozlíšenia pri kopírovaní znížila na minimum.

Vo všeobecnosti možno povedať, že voľba systémov a postupov pre mikrofilmovanie s ohľadom na následnú digitalizáciu bude určená takými istými kritériami, aké platia pre prípad vyhotovovania mikrofilmov s výbornou kvalitou. Väčšiu pozornosť však treba venovať maximálne možnej unifikácii mikrofilmov, organizácii mikrofilmovania, štruktúre a organizácii mikrofilmu a jeho dokumentácii.

2. 5 Digitalizácia existujúcich mikrofilmov, ktoré z nejakých dôvodov nespĺňajú uvedené kritériá

Je možné digitalizovať aj existujúce filmy a filmové kópie. V takýchto prípadoch je platí základná zásada, že sa majú digitalizovať mikrofilmy najnižšej možnej generácie. V každom prípade sa doporučuje vykonať starostlivú analýzu takýchto

filmov (druh materiálu, stav zachovania, faktor zmenšenia, reprodukčná kvalita, mikrosnímkovacia technika, povaha materiálu, organizácia /štruktúra/ mikrofilmovania). Takúto analýzu je najvhodnejšie vykonať v spolupráci so skúseným dodávateľom digitalizačných služieb. Pred uzatvorením kontraktu o digitalizácii by sa mali vykonať skúšky a testy digitalizácie na normalizovanom skúšobnom materiáli. Len na takomto základe môže príslušná firma dospieť k reálnej cene, ktorá bude zahrňovať možnosti zlepšenia kvality niektorých individuálnych častí mikrofilmu procesom digitalizácie a teda zlepšenia pôvodného obrazu. Zamýšľané použitie a účel vyhotovenia s ohľadom na náklady bude potom určovať dohodu o požadovanom štandarde kvality. Akékoľvek poškodenia filmu ako sú škrabance, špina či iné mechanické poškodenia samozrejme tiež ovplyvnia výsledky digitalizácie.

2.6 Odlišné odporúčenia pre farebný mikrofilm

Východiskom pre digitalizáciu by mal byť mikrofilm s vysokým rozlíšením, stálymi farbami, spracovaný vybieľovaco-ustaľovacím procesom na polyesterovej podložke. U takéhoto materiálu sa dá očakávať rovnaká

kvalita, týkajúca sa reprodukčnej kvality a najmä rozlíšenia, ako u čierneho bieleho mikrofilmu.

Kópie farebných mikrofilmov sa v minulosti neukázali vždy ako uspokojivé. Preto sa výnimočne, pri dodržiavaní všetkých ochranných opatrení, digitalizujú matričné /originálne/ mikrofilmy. Ak je to možné a dovoľujú to mikrofilmovacie kamery, je výhodné vyhotovovať naraz dva originálne mikrofilmy počas jedného snímania.

V praxi sa zatiaľ skoro bez výnimky digitalizovali farebné mikrofilmy s použitím systémov vyvinutých pre amatérske použitie. Svoju úlohu tu zohrali aj náklady. Najlacnejšia verzia limituje veľkosť digitalizovaného obrazového poľa na rozmer 24 x 36 mm. Avšak plné pole obrazu farebného mikrofilmu má veľkosť 32 x 45 mm. Snímanie takéhoto plného políčka, ktoré je výhodné pre reprodukčnú kvalitu a ďalšie spracovanie, nie je možné bežným digitálnym fotografickým CD. Pri snímaní s polovičným krokom a menším rozmerom poľa je potrebné vopred stanoviť, či tento formát bude možné používať v systéme, pretože cievky sa dajú navíjať len jedným smerom. Je samozrejme možné aj spracovanie

nerozrezaného filmu. Pretože navijacie zariadenia nie sú súčasťou filmového skeneru, môže dôjsť k poškodeniu filmu. V tomto systéme sa mikrofilmový materiál digitalizuje s odlišným rozlíšením a prenesený v komprimovanej forme na fotografický CD. Najnižšie rozlíšenie z piatich stupňov rozlíšenia je 128 x 192 - obrazových bodov (pixelov), najvyššie 2048 x 3072 dpi.

Systém fotografického CD bol vyvinutý predovšetkým pre veľký amatérsky fotografický trh a je teda pomerne široko a lacno dostupný na digitalizáciu farebných filmov. U farebného mikrofilmu, ktorý spĺňa požiadavky normy, má však len obmedzené využitie najmä vzhľadom na jeho formát. Nevyužitie plného formátu polička neperforovaného 35 mm mikrofilmu je však všeobecne spojené so stratou kvality zvlášť v prípade farebného filmu. Táto strata kvality by sa však nemala akceptovať. Sú dostupné filmové skenery, ktoré takéto mikrofilmy môžu digitalizovať. V reprografii sa začali používať farebné filmové skenery, ktoré môžu spracovávať filmy až do formátu 6 x 9 cm a v pásoch /svítkoch/. Pomocou nich je možné digitalizovať farebné mikrofilmy šírky 35 mm s plným krokom. Tieto skenery majú

rozlišovaciu schopnosť do 2000 dpi (bodov na palec). Farebná digitalizácia nie je obmedzená len na fotografické CD, ale môže sa vyhotovovať v akomkoľvek vybranom formáte z niekoľkých možných typov. Avšak vzhľadom na súčasný stav techniky a relatívne malé požiadavky na digitalizáciu farebných mikrofilmov je tento proces pomerne drahý.

V súčasnosti sa dostal na trh digitálny fotoaparát, ktorý je schopný digitalizovať aj farebné mikrofilmy snímané s plným obrazovým poličkom s rozlíšením až do 3800 x 4600 pixelov.

3. Doporučenia pre digitalizáciu mikrofilmov

3.1 Kvalita obrazu

Tam, kde je k dispozícii mikrofilm dobrej kvality ako nosič pre dlhodobé uloženie, bude kvalita reprodukcie digitálnej formy určená účelom, na ktorý sa bude digitálna kópia používať. Inými slovami, vo všeobecnosti platí, že digitalizácia mikrofilmu by nemala byť zameraná na najvyšší dosiahnuteľný výsledok takým spôsobom, ktorý je samozrejmy pri priamej digitalizácii ohrozeného originálneho materiálu.

Dvojtónová digitalizácia je primeraná pre reprodukciu tlačných

textových materiálov vrátane čiarových výkresov, ako aj pre moderný strojopisový text na povrchu (uhlíková páska z platu, atramentové a laserové tlačiarne) nasnímaný na panchromatickom mikrofilme typu AHU. Digitalizácia v šedej škále sa musí používať pri nasledovných materiáloch: rukopisy, kresby ceruzkou a uhl'om, strojopisy vyhotovené pomocou textilnej pásky, farebné ilustrácie a kresby, ostatné materiály s premenlivými odtieňmi šedi, čiermobiele a farebné fotografie. Pre kontrastný film (s vyššou strmosťou) typu AHU je obvyčajne postačujúca digitalizácia v stupnici 16 odtieňov šedej (4 bitová). Pre digitalizáciu poltónového filmu by sa mal používať postup s 256 odtieňmi šedi (8 bitový). Digitalizácia v šedej stupnici má dopad na požadovaný skladovací priestor a teda na náklady vo všetkých fázach procesu. Mala by sa vykonávať teda len vtedy, ak je nevyhnutné získať kvalitné reprodukcie.

Pri digitalizácii mikrofilmu je nevyhnutné, aby rozlíšenie bolo stanovené veľkosťou najmenšieho prvku, ktorý má byť ešte jasne rozoznateľný. Pri tlačенých textov je tento rozmer výška malého písmena „e“, pri rukopisoch dvojitá šírka písmena (popísaná v odstavci 2.1). Pri

aplikácii príslušných vzorcov indexu kvality sú požiadavky na rozlišovaciu schopnosť stanovené vo vzťahu k veľkosti týchto prvkov. Pri dvojtónovej digitalizácii sa ukazovateľ kvality (Quality Index – QI) vypočíta podľa nasledovného vzorca: $QI = (0,039h)/3$, pri digitalizácii v šedej stupnici platí vzorec $QI = (a \times 0,039)/2$, kde „a“ je rozlíšenie udané v dpi, „h“ je výška malého písmena „e“ v milimetroch.

Pri dvojtónovej digitalizácii je nevyhnutné rozlíšenie 615 dpi (pre 256 tónovú šedú stupnicu – 410 dpi), aby sa reprodukovalo písmeno malé „e“ o výške 1 mm vo vysokej kvalite. Stredná kvalita sa dosahuje pri 385 dpi (pre 256 odtieňov šedi – 256 dpi). Nízka kvalita je výsledkom rozlíšenia od 277 dpi (pre 256 odtieňov šedi 185 dpi).

Pri danej rezerve kvality mikrofilmu bude táto vo väčšine prípadov postačovať na digitalizáciu kópie druhej generácie o strednej kvalite. Požadované rozlíšenie môže byť potom vypočítané na základe indexu kvality $QI = 5$ pre strednú kvalitu nasledovne: rozlíšenie v dpi $a = 3 \times 5/0,039h$, kde h je výška písmena malé „e“. Ak je výška malého písmena „e“ 1 mm, potom vyjde hodnota

rozlíšenia 384 dpi. Pre digitalizáciu v šedej stupnici platí tento vzorec nasledovne: $a = 2 \times 5/0.039h$; tento pre písmeno malé „e“ rovnakej výšky dáva hodnotu rozlíšenia 256 dpi. Písmo takejto veľkosti (okolo 7 bodov) sa často používa v poznámkach pod čiarou.

Ako indikačná hodnota, cieľom by malo rozlíšenie 350 – 400 dpi pre dvojtónovú digitalizáciu a 250 – 300 dpi pre digitalizáciu v šedej stupnici. Pre rozhodnutie o požadovanej kvalite pre každý požadovaný účel by sa mali používať skúšobné testy s typickými filmami.

3.2 Ukladacia forma

Prenos údajov digitalizovaného obrazu by sa mal vykonať pomocou

digitálnych audio pásiiek (DAT – digital audio tape) alebo CD-R (Recordable). Nezávislosť čítania od hardverového vybavenia je zaručená pre obidva druhy nosičov prostredníctvom normalizácie (DIN 66211 pre DAT, ISO 9660 pre CD-R). Súčasná ukladacia kapacita 650 MB na jednom CD-R a 2 GB na páske DAT sa v blízkej budúcnosti zvýši.

V praxi ponúka CD-R výhodu bezpečnosti uchovania údajov, pretože spoľahlivosť DAT spočíva v podstate v napnutí pásky, ktoré môže podliehať zmenám pri jej preprave. CD-R tiež ponúka možnosť priameho prístupu k informáciám pomocou prehliadačového programového vybavenia k obrázkom bez toho, aby sa tieto museli najprv uložiť na pevný disk počítača.

/Pokračovanie vo Fóre archivárov č.5/

Ing. Jozef Hanus

OSOBNOSTI

Fridrich Šváby /1834 - 1904/

Spišský župný archív svojou zachovalosťou a rozsahom zachovaných rôznych druhov písomností patrí k najväčším župným archívom. Od roku 1599, kedy bola urobená prvá známa registrácia archívu, do dnešných čias, sa na jeho usporiadaní podieľali viacerí archivári. Po roku 1860 nastal príliv vlastných župných spisov do archívu a aj spisov zo slúžnovských úradov a súdov. Práve v tomto období bol v Levoči hlavným župným archivárom Fridrich Šváby.

Narodil sa v zemianskej rodine Ignáca Švábyho v Slovenskej Vsi /okres Poprad/. Jeho matka sa volala Anna, rodená Homerová. Oženil sa s Helenou, rod. Sékeliovou. Štúdiá absolvoval v Levoči, Rožňave, Budapešti a vo Viedni.

Pracoval ako úradník a v rokoch 1867 - 1907 bol župným archivárom v Levoči. Agenda župy narastala, takže ju bolo potrebné usporiadať a zabezpečiť nové úložné priestory.

Archivár Šváby navrhol v roku 1872 prvú skartáciu spisov. Minister vnútra však schválil skartáciu len čiastočne, aj to len pre niektoré pomocné spisy od roku 1712 /prílohy, potvrdenky k účtom a pod./.. Problémy s priestormi boli vyriešené až zadaptovaním budovy tzv. malého župného domu v Levoči.

Historik, archivár F. Šváby sa zaoberal dejinami Spiša, bádal v miestnych rodových archívoch. Vypracoval genealógiu rod. Čákiovcov, napísal knihu o ich nehnuteľných majetkoch. Ďalšími významnými dielami boli tie, ktoré sa zaoberali spišsko - poľským zálohovaným územím, politickou a spoločenskou organizáciou Spišskej župy, jej hospodárstvom, sociálnymi vzťahmi na Spiši v 18. a 19. storočí a boli vydané väčšinou v Levoči. Článkami s politickými a prírodovedeckými otázkami prispieval do dobových časopisov a novín Századok, Törtenelemi Tár, Pesti Napló, Magyar Sajtó,

Szepesmegyei Történelmi Társulat
Évkönyve. Bol tiež spolupracovníkom

Pallas Nagy Lexikonu. Zomrel
21.4.1904 v Levoči.

/Podľa Slovenského biografického
slovníka V, R - Š, s.549 - 550
spracovala Agnesa Žifčáková, Štátny
oblastný archív v Levoči/.

Neprehliadnite!

Výbor SSA Vám oznamuje, že v dňoch
10. - 12. októbra 2000 sa budú konať
štvrté archívne dni **vo Vyhniach** pri
Banskej Štiavnici. Témy 4. archívnych
dní budú **50. výročie založenia
Štátneho ústredného banského
archívu v Banskej Štiavnici a
Osobné fondy, metodika spraco-
vania, problémy, skúsenosti v
sieti archívov na Slovensku.**

Ubytovanie bude zabezpečené v
rekreačnom stredisku podniku Slovnaf

a.s.. Cena dvojlôžkovej izby: cca 700,-
Sk pre dve osoby /osoba/noc - 350,-
Sk/. Exkurzia sa uskutoční do Banskej
Štiavnice a okolia.

Prosíme členov SSA, ktorí chcú
pripraviť referát, alebo koreferát na
horeuvedenú problematiku, aby názov
svojho príspevku nahlásili do Štátneho
okresného archívu v Šali.

Prihlášku na archívne dni budeme
expedovať s Fórom archívárov - jún.

Naši jubilanti

K životnému jubileu srdečne gratulujeme a prajeme veľa zdravia, šťastia, osobných a pracovných úspechov našim kolegom:

PhDr. Slavko Churý
Jana Nemčovičová
Helena Oravcová
Elena Síkorová

ŠOBA Bytča
SNA
ŠOKA B.Bystrica
ŠÚBA

Vydáva Spoločnosť slovenských archivárov 10 x ročne

Redakčná rada: V. Nováková, L. Vrtef, J. Hanus, Z. Kollárová, I.Graus,
V. Hrtánková, V. Morišová

Technická úprava: ŠOKA v Šali, J.Benciová

Náklad: 380 ks

Povolilo: MK SR 1472/96